

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	35358
Nom	Història de la Filosofia Medieval
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1012 - Grau de Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	2	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1012 - Grau de Filosofia	8 - Història de la Filosofia Medieval	Formació Bàsica

Coordinació

Nom	Departament
BARES PARTAL, JUAN DE DIOS	359 - Filosofia

RESUM

Estudi de la filosofia medieval en el seu context històric, religiós, científic, social i cultural, des dels seus orígens en l'antiguitat tardana fins a l'inici de la crisi de l'escolàstica en el segle XIV i la transició al Renaixement en el segle XV.

CONEIXEMENTS PREVIS**Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació**

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No s'han especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

No es requereixen coneixements específics previs.

COMPETÈNCIES

1012 - Grau de Filosofia

- Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València.
- Capacitat de comunicació en una llengua estrangera.
- Ser capaç d'obtenir informació a partir de diferents fonts primàries i secundàries.
- Tenir capacitat per analitzar, sintetitzar i interpretar dades rellevants d'índole cultural, social, política, ètica o científica, i d'emetre'n judicis reflexius des d'una perspectiva no androcèntrica.
- Ser capaç d'organitzar i planificar els temps de treball.
- Adquirir la capacitat per plantejar i resoldre problemes, així com de prendre decisions, en un temps limitat.
- Tenir capacitat de transmetre a altres (experts o no) informació, idees, problemes i solucions.
- Tenir capacitat de crítica i autocrítica.
- Saber treballar en equip evitant la discriminació per raons de gènere.
- Ser respectuós amb la diferència i la pluralitat evitant la discriminació per raons de gènere.
- Ser capaç d'aprenentatge autònom.
- Ser capaç d'innovació i creativitat.
- Manejar-se amb soltesa en l'estudi filosòfic d'àrees particulars de la investigació i de la praxi humana, com ara la ment, el coneixement, el llenguatge, la tecnologia, la ciència, la societat, la cultura, l'ètica, la política, el dret, la religió, la literatura, les arts i l'estètica, evitant els caires androcèntrics.
- Adquirir un coneixement bàsic dels problemes, els textos i els mètodes propis que ha desenvolupat la filosofia al llarg de la història, reconeixent-hi els possibles biaixos androcèntrics.
- Conèixer les idees i els arguments dels principals filòsofs i pensadors, extrets dels seus textos, així com la investigació de les seues diverses tradicions i escoles, identificant-hi els possibles biaixos androcèntrics.
- Utilitzar i analitzar amb rigor terminologia filosòfica especialitzada.
- Identificar les qüestions de fons que subjauen a qualsevol tipus de debat.
- Saber aplicar els coneixements adquirits per aclarir o resoldre determinats problemes aliens al propi àmbit de coneixement.
- Expressar amb precisió els resultats de l'anàlisi de problemes controvertits i complexos.

- Identificar i avaluar amb claredat i rigor els arguments presentats en textos o exposats oralment.
- Manejar amb soltesa i eficàcia les diverses fonts d'informació: bibliogràfiques, electròniques i altres.
- Adquirir habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un grau d'autonomia creixent.
- Treballar amb un grau creixent d'automotivació i autoexigència.
- Apreciar l'autonomia i la independència de judici.
- Estimar positivament el pensament original i creatiu.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

- 1) Coneixement dels principals problemes, corrents i autors de la filosofia medieval, tant en l'àmbit del cristianisme de llengua grega i llatina com en la filosofia àrab i jueva.
- 2) Adquisició de les claus per a interpretar els conceptes i les formes de pensament pròpies del món medieval per tal de valorar les circumstàncies que en van promoure el desenvolupament i la transformació i identificar el llegat de tals concepcions en el pensament modern, així com els aspectes en què aquest les va rebutjar o se'n va distanciar.
- 3) Coneixement dels principals aspectes referents als mitjans i institucions amb què es va desenvolupar la filosofia medieval: còdexs i biblioteques, el procés de les traduccions de les obres filosòfiques i científiques de l'antiguitat grega, l'organització dels estudis en les universitats medievals i el lloc que ocupaven les disciplines filosòfiques, etc.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. El cristianisme i la filosofia pagana en l'Imperi romà

El concepte de patrística. Desenvolupament del cristianisme postneotestamentari: els pares apostòlics. De la crítica pagana al cristianisme: de Cels a Julià. Els apologistes grecs. El gnosticisme cristià i els seus impugnadors: Ireneu i Hipòlit. El neoplatonisme: Plotí, Porfiri, Iàmblic, Procle.

2. L'Escola d'Alexandria i la patrística grega

Clement d'Alexandria i orígens. Els pares capadocis. Pseudo Dionís l'Areopagita. Altres pares grecs.

3. Apologètica i patrística llatina

Lapologètica llatina: de Tertulià a Lactanci. El platonisme llatí del segle IV. Ambròs de Milà i Agustí d'Hipona.

4. La transició a l'edat mitjana

El final de la cultura clàssica en l'Europa llatina. Compiladors i enciclopedistes: Boeci, Cassiodor, Isidor, Beda. Màxim el Confessor i Joan Damascè.

5. Els renaixements bizantí i carolingi

Foci i Aretes de Cesarea. Alcuí i l'Escola Palatina. Joan Escot Eriúgena. Les escoles monàstiques i catedralícies.

6. La filosofia islàmica oriental

L'Islam i la filosofia. La farsa oriental: Al-Kindí, Al-Farabí i Avicenna. El misticisme d'Algatzell. Poesia i filosofia en Omar Khayyam.

7. La filosofia en l'Occident llatí en els segles XI i XII

Dialèctics i antidialèctics. Anselm de Canterbury. El problema dels universals. Pere Abelard. L'escola de Chartres. El misticisme: Bernat de Claravall. L'escola de Sant Víctor.

8. La filosofia hispanomusulmana

La filosofia islàmica a l'Àndalus: Avempace, Abentofail i Averrois. Altres pensadors andalusins. La filosofia de la història d'Ibn Khaldun.

9. La filosofia i els místics jueus medievals

Els filòsofs jueus d'Orient: Isaac Israelià i Saadia Gaon. Els filòsofs judeocastellans: Avicebró, Bahya ibn Paqda, Yehudà ha-Leví i Maimònides. La filosofia jueva medieval després de Maimònides. Els orígens del misticisme jueu. El llibre de la creació . Abraham ibn Ezra. Els hasidim de Renània. Abraham Abu-l-Afiya. El llibre de l'esplendor . Desenvolupaments posteriors de la Càbala.

10. L'escolàstica cristiana del segle XIII

Les universitats medievals i les ordes mendicants. Agustíisme i neoplatonisme en el corrent franciscà: Alexandre de Hales i Bonaventura. Els mestres d'Oxford: Robert Grosseteste i Roger Bacon. La cristianització de l'aristotelisme: Albert el Gran i Tomàs d'Aquino. Renovació de la filosofia franciscana: Joan Duns Escot.

11. La crisi de l'escolàstica

Guillem d'Occam i el moviment occamista. El Mestre Eckhart. Marsili de Pàdua.

12. L'humanisme i el trànsit a la modernitat

L'humanisme a Itàlia. La recepció del platonisme. Nicolau de Cusa.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	30,00	100
Seminaris	15,00	100
Tutories reglades	5,00	100
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	20,00	0
Lectures de material complementari	20,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	20,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
TOTAL	150,00	

METODOLOGIA DOCENT

- Classes presencials: hi ha dues hores de classes teòriques, impartides pel professor, en les quals podran participar els/les estudiants.
- Preparació de classes teòriques: els/les estudiants han d'assistir a les classes teòriques havent llegit el material que, per a cada sessió, haja recomanat el professor, tant pel que fa als textos clàssics com a la bibliografia secundària bàsica. Aquest treball previ és imprescindible per a un bon aprofitament de les classes i per a una bona resolució dels eventuais exercicis que es puguin plantejar a classe.
- Classes pràctiques: bé de manera individual, bé en grups de treball reduïts, els/les alumnes han de preparar un tema o text prèviament triat i exposar-lo al grup. Aquesta exposició serà avaluada pel professor. A més, tot l'alumnat ha de realitzar un assaig o treball individual sobre el text o tema que el professor indique per a avaluar la pràctica.
- Tutories: hi ha dos tipus de tutories, unes de programades per a la preparació i supervisió del treball pràctic i d'altres per a consultes.

AVALUACIÓ

La composició de la nota final de l'assignatura té en compte tant els resultats de l'examen de la part teòrica de l'assignatura com l'activitat de l'alumne en la part pràctica i els treballs que realitze.

-L'examen de la part teòrica constitueix el 60% de la qualificació global de l'assignatura.

-Les activitats relatives a la part pràctica i els exercicis relacionats amb ella constitueixen el 30% de la nota de conjunt de l'assignatura.

-El 10% de restant de la puntuació global està compost per la nota d'altres treballs de tema lliure o proposats pel professor.

Per a poder afegir a la qualificació els resultats de la part pràctica i els treballs realitzats serà necessari que l'examen de la part teòrica estiga aprovat.

En cas de frau en l'examen, o de plagi total o parcial en qualsevol dels treballs lliurats, la qualificació global de l'assignatura serà de 0 (suspens).

REFERÈNCIES

Bàsiques

- AGUSTÍ D'HIPONA. Confessions. Trad. Miquel Dolç. Barcelona: Proa, 2007.
- AGUSTÍN DE HIPONA. Confesiones. Trad. José Cosgaya. Madrid: BAC, 2017.
- COPLESTON, Frederick. Historia de la Filosofía . Vol. II: De san Agustín a Escoto. Vol. III: De Ockham a Suárez. Trad. de Juan Carlos García Borrón. Barcelona: Ariel, 1971.
- CORBIN, H. Historia de la filosofía Islámica. Madrid: Trotta, 2000.
- DE LIBERA, Alain. Filosofia Medieval. Valencia: Publicacions de la Universitat de València, 2007.
- FERNÁNDEZ, CLEMENTE: Los filósofos medievales. Selección de textos. 2 vols. Madrid: BAC, 1979.
- GILSON, Étienne: La Filosofía en la Edad Media. Desde los orígenes patrísticos hasta el fin del siglo XIV. Trad. de Arsenio Pacios i Salvador Caballero. 2a ed. Madrid: Gredos, 1965.
- GILSON, Étienne: El espíritu de la filosofía medieval. Madrid: Rialp, 2004.
- PARAIN, Brice (ed.). Historia de la Filosofía. Vol. III: Del mundo romano al Islam medieval. Vol. IV: La filosofía medieval en Occidente. Trad. de Pilar Muñoz, José Mª Álvarez, Pilar López Máñez i Lourdes Ortiz. Madrid: Siglo XXI, 197274.
- QUAISTEN, Johannes: Patrología. 2 vol. Trad. d'Ignacio Oñatibia. 5a ed. Madrid: B.A.C., 1994.
- RAMÓN GUERRERO, Rafael. Historia de la filosofía medieval. Madrid: Akal, 2002.

Complementàries

- ABBAGNANO, Nicolás. Historia de la Filosofía. Vol. I: Filosofía antigua. Filosofía patrística. Filosofía escolástica. Trad. de Juan Estelrich i J. Pérez Ballestar. 2a ed. Barcelona: Montaner i Simón, 1973.
- BEUCHOT, M: Historia de la filosofía medieval. México: FCE, 2013.
- BRÉHIER, Émile. La filosofía en la Edad Media. Trad. de José López Pérez. México: UTEHA, 1959.
- CANALS, F., Historia de la filosofía Medieval, Barcelona: Herder, 1982.
- CRUZ HERNÁNDEZ, Miguel. Historia del pensamiento en el mundo islámico. Vol. I: Desde los orígenes hasta el siglo XII en Oriente. Vol. II: El pensamiento de al-Ándalus (siglos IX-XIV) . Vol. III. El pensamiento islámico desde Ibn Jaldún hasta nuestros días. Madrid: Alianza, 1996.
- GUERRERO, R. R. Historia de la filosofía medieval, Madrid: Akal, 1999.
- HEINZMANN, R.: La filosofía de la Edad Media, Barcelona; Herder, 1995.
- JAEGER, Werner. Cristianismo primitivo y paideia griega. Trad. de Elsa Cecilia Frost. México: F.C.E., 1965. 2a ed., 1996.
- LIBERA, A. de, Pensar en la Edad Media, Barcelona, Anthropos, 2000.
- PARAIN, B. (ed.), La filosofía medieval en Occidente, Madrid, Siglo XXI, 1990.
- SARANYANA, J.I. La Filosofía medieval, Pamplona, Euns, 1999.
- WEINBERG, Julius. Breve historia de la filosofía medieval. Trad. de Carlos Laguna. Madrid: Cátedra, 1987.